

**GEORGE
GORDON
BYRON**

KOLME

RUNOKERTOMUSTA

Джордж Байрон
Kolme runokertomusta

«Public Domain»

Байрон Д. Г.

Kolme runokertomusta / Д. Г. Байрон — «Public Domain»,

Содержание

George Byron	5
KORINTON PIIRITYS	9
Конец ознакомительного фрагмента.	11

George Byron

Kolme runokertomusta / Korinton piiritys. Mazeppa. Chillonin vanki

George Byron

Byron, Shakespearen ohella ja jälkeen kuuluisin englantilainen runoilija, Napoleonin sotilassortovallan ja "pyhän allianssin" aikuisen taantumuksen ja vapaudenkammon kiivain ja kaunopuheisin vihollinen, on suomenkieliselle yleisölle, päinvastoin kuin Shakespeare, ollut toistaiseksi miltei suljettu kirja. Ja kuitenkin on Byronin vaikutus maailmankirjallisuuteen ja kokonaisen sukupolven luonteensävyyden ja katsantokantaan ollut sängen valtavaa laatua ("byronismi"). Niinpä olisikin täysi syy tutustuttaa meikäläistä yleisöä tuon suuren runoilijaneron runoluomiin, varsinkin hänen pääteoksiinsa. Siinä toivossa, että joskus niin tapahtuu, tahtovat seuraavat pienet, vaatimattomat suomennoskokeet kohdaltansa vähän latua hiihtää ja latvaa taittaa. Vaikkapa ne ovatkin käännöksiä vain Byronin tilapäisluontoisista pikkuteelmistä, voinevat ne antaa edes rahtusen käsitystä Byronin runouden luonteesta ja sen sisäisistä ja ulkonaisista ominaisuuksista. Niiden johdannoksi mainittakoon tässä aluksi pääpiirteet Byronin elämästä, varsinkin kun hänen elämänsä ja kokemuksensa – kuten jokaisen todellisen runoilijan – hyvin läheisesti, jopa aivan oleellisesti liittyvät hänen runouteensa – ennen kaikkea tietysti hänen pääteoksiinsa.

George Byron kuului sekä isän että äidin puolelta ikivanhoihin ylimyssukuihin, joiden suonissa virtasi sekä normannilaista että skotlantilaista verta. Hän syntyi Lontoossa (toisten tietojen mukaan Doverissa) 22 p. tammik. 1788. Isä oli aimo hurjastelija ja elostelija, kaartinkapteeni John Byron, tunnettu nimellä "hullu Jack". Hän pakeni velkojiansa Englannista Ranskaan, missä kuoli jo 1791, jättäen vaimonsa ja poikansa perin niukkoihin varoihin. Rouva Byron siirtyi poikansa kera Skotlantiin, jonka raikkaassa vuori-ilmassa heikko poika ruumiillisesti vahvistui, ollen pian ensimmäinen kaikissa poika-ikäisissä leikeissä ja urheiluisissa. Onnettomuudekseen oli muodoltaan kaunis poika saanut syntyessään kämpäjalan, jota hän lievästi ontui. Tämä ruumiinvika, josta hän sai kärsiä pilkkaa toveriensa puolelta, tietysti antoi hänelle aiheita tyytymättömään, elämää ja kaitselmusta epäilevään, jopa vihaavaan mielialaan. Lisäksi äidin kasvatustapa, joka oli milloin perin hemmottelevaa, milloin taas kovin ankaraa laadultaan, ei ollut sovelias tasoittamaan ja ohjaamaan pojan levotonta, kapinoitsevaa luonnetta, jossa esi-isien kiihkeä normannilaisveri näytti jo aikaisin kuohuvan. Skotlannissa hän kuitenkin oppi ihailemaan ja rakastamaan luontoa, jolla sittemmin oli niin suuri sija hänen runoudessaan.

Kun Byronin omituinen isosetä, loordi William Byron, v. 1798 kuoli jälkeläisittä, peri nuori George Byron suvun sukukartanon Newstead Abbeyn ja loordin arvon. Äiti muutti nyt takaisin Englantiin, ja Byron pantiin Harrowin kuuluisaan oppikouluun, josta v. 1805 siirtyi Cambridgen yliopistoon. Täällä häntä viehätti enemmän hurja ylioppilaselämä kuin säännöllinen opiskelu, ja kolmen vuoden perästä hän jätti yliopiston. Jo koulupoikana hän oli ennättänyt tulisesti rakastua, mutta saanut rukkaset, mikä osaltaan katkeroitti hänen herkkää ja tunteellista mieltään maailmaa ja ihmisiä vierovaan suuntaan. Ylioppilaana ollessaan hän oli v. 1807 julkaissut ensimmäisen vaatimattoman runokokoelman *Hours of Idleness* (Joutohetkiä), jota aikakauskirjassa "Edinburgh Review" perin ankarasti arvosteltiin. Byron, jonka turhamaisuuteen ja itsetuntoon arvostelu oli kipeästi koskenut, vastasi siihen purevalla runosatiirilla *English Bards and Scotch Reviewers* (Englantilaiset runoilijat ja skotlantilaiset arvostelijat), jossa ensi kerran tuntui Byronin runouden "leijonankynsi".

Englantiin ikävystyneenä nuori loordi v. 1809 lähti matkoille, kulkien Portugalin, Espanjan, Maltan ja Albanian kautta Turkkiin, Vähään Aasiaan ja Kreikkaan ja tutustuen läheltä itämaiden kirjaviin oloihin. Matkalta kotiuduttuaan 1811 hän julkaisi kaksi ensimmäistä laulua omituista runollista matkakirjaa *Childe Harold's Pilgrimage* (Ritari Haroldin toivioiretki), jotka yhdellä iskulla kohottivat hänet kirjallisen maineen kukkuloille. Childe Haroldin muhkeihin ja vaikeihin spenser-stanzeihin, jotka Byronin käsissä soluvat erinomaisen sujuvina ja komeina, hän on runoillut matkalla saamiaan vaikutelmia ja luonnonkuvia ja antanut niissä oman persoonallisuutensa ja elämäntarkoituksensa voimakkaasti purkautua esiin. Tämä suuri menestys kiihoitti Byronia jatkamaan runoilua, ja niinpä ilmestyikin seuraavina vuosina runsaasti uusia tuotteita, niiden joukossa useita runokertoelmia, mikä kirjallisuudenlaji siihen aikaan oli Englannissa hyvin suosittu. Sellaisia olivat *The Giaour* (Uskoton), *The Bride of Abydos* (Abydoksen morsian), *The Corsair* (Merirosvo), *Lara, Parisina* ja *The Siege of Corinth* (Korinton piiritys). Niiden aiheet olivat Välimereltä ja itämaista, päähenkilöt omituisia rikollisia, salaperäisiä, maailman murjomia olentoja, saman perustyyppien toisintoja, niiden kieli ja kuvaustapa värikästä ja loistoisaa. Ne saavuttivat sellaisen suosion, että Walter Scott, tämän runolajin entinen mestari, luovutti sijansa siinä Byronille ja kääntyi historialliseen romaaniin.

Tähän aikaan, v. 1815, Byron meni naimisiin erään rikkaan neidin, Anna Millbanke-Noelin kanssa, mutta runoilijan levoton ja säännötön luonne ei ollenkaan sopinut yhteen hänen vaimonsa täsmällisen, turhantarkan ja käytännöllisen luonteen kanssa. Sopusoinnun puute ja taloudelliset häiriöt johtivat jo vuoden kuluttua avioeroon. Kun eron vaikuttimet luettiin yksipuolisesti Byronin syyksi, alettiin Englannin tekopyhissä, ahdasmielisissä ja parjaushaluisissa seurapiireissä ankarasti panetella Byronia, hänen elämänsä ja käytöstänsä. Tästä runoilija niin kyllästyi Englantiin, että myi sukukartanonsa ja lähti v. 1816 pois kotimaastansa, sinne enää elävänä palaamatta. Hän matkusti nyt Belgian ja Reinin kautta Sveitsiin, jossa sepitti Childe Haroldin kolmannen laulun, jatkaen siinä tuota omituista runollista matkapäiväkirjaansa ja liittäen tuoreihin matkavaikutelmiinsa omaperäisiä mielteitä ja vapaamielisiä arvosteluja Euroopan oloista ja huomattavista henkilöistä (m.m. Rousseusta ja Voltairesta). Täällä hän runoili m.m. pienen kauniin runokertoelman *The Prisoner of Chillon* (Chillonin vanki) ja sepitti syvämielisen, ihmisolemuksen ongelmoita käsittelevän aatenäytelmän nimeltä *Manfred*, jossa Faust-tarina esiintyy byronilaisessa muodossa.

Sveitsistä Byron siirtyi Italiaan, asuen aluksi Venetsiassa ja nauttien täysin siemauksin hurjastelevan "voimaihmissen" elämästä. Sitten hän oleksi vuorotellen Ferrarassa, Roomassa, Ravennassa, Pisassa ja Genovassa, rakastui nuoreen kreivitär Guiccioliin ja sai vastarakkautta. Mutta samalla hän ahkerasti runoili. Italiassa syntyi Childe Haroldin neljäs laulu, missä hän lennokkaasti sanoin ja säkein piirtelee kuvia Italian suuresta entisyydestä ja mitättömästä, sorronalaisesta silloisuudesta. Täällä hän sepitti pienen leikillisen runokertoelman nimeltä *Beppo*, samoin *Mazeppa-tarinan* ja etelämeriltä ihanan runokuvauksen *The Island* (Saari). Italiassa Byron aloitti myös suuren päätteöksensä, puolittain koomillisen modernin eepoksen tai runoromaanin *Don Juanin*, joka häneltä jäi kesken. Sen 16 stanzimittaista laulua kuvailevat kepeästi ja pakinoivasti espanjalaisen Don Juanin monenmoisia vaiheita ja seikkailuja Espanjassa, Välimerellä, Kreikan saaristossa, Turkinmaalla, Pietarissa ja Lontoossa. Mutta samalla on Byron Don Juanin runoillut ihmeteltävällä tavalla koko oman kielteisen elämän- ja maailmankatsomuksensa, lausuen siinä, samoin kuin Dante "Jumalaisessa näytelmässään", arvostelunsa ja tuomionsa miltei kaikesta maan ja taivaan välillä. Don Juanissa Byronin runollinen luomisvoima ja kielen ja muodon mestarillinen valtiut on saavuttanut huippunsa. Täällä Byron kirjoitti myös historialliset murhenäytelmät *Sardanapalus*, *Marino Falieri* ja *The Two Foscari* sekä murhenäytelmän *Werner*, jotka kaikki kuitenkin ovat pikemmin luku- kuin näyttämödraamoja. Italiassa valmistui myös Byronin syväaatteinen näytelmämyysterio *Cain*, Childe Haroldin ja Don Juanin ohella runoilijan kolmas päätteos, jossa hän rohkeasti ja omaperäisesti käsittelee ihmissuvun syntiinlankeemusta seurauksineen ja Kainin kohtaloa. Erikoisesti on siinä

huomattava se aito byronilainen kuva, jonka Byron antaa saatanasta, Luciferista. Useita muita, vähempiä runotuotteita Byron sepitti Italiassa ollessaan.

Mutta runoilija, joka ennen muita runoudessaan ajoi vapauden asiaa ja vihasi kaikenlaatuista sortovaltaa, ei voinut tyynin mielin nähdä, miten kreikkalaiset, Euroopan suurvaltain kylmästi jättäminä pulaan, olivat vapaustaistelussaan sortumaisillaan turkkilaisten ylivoiman alle. Hän päätti uhrata kaikkensa kreikkalaisten hyväksi, purjehti kesällä 1823 Kreikkaan ja kustansi oman suliootti-rykmentin sotaan. Liialliset rasitukset, mielen jännitys ja vilustumisen kaatoivat hänet kuitenkin Missolunghissa tautivuoteelle ja siitä kuolemaan 19 p. huhtik. 1824. Ruumis haudattiin Englantiin, Newstead Abbeyn lähikylän Hucknallin kirkkoon, koska Englannin yleinen mielipide ei sallinut hänelle sijaa Englannin suurmiesten hautakirkkoon, Westminster Abbeyhin. Byronin arvosta runoilijana on paljon riideltä, varsinkin Englannissa, jossa Byron ei ole saavuttanut ansioittensa mukaista tunnustusta, koska siellä hänen arvoonsa runoilijana on määräävästi vaikuttanut se arvostelu, jonka tapatarkat ja tekopyhät ovat kohdistaneet häneen ihmisenä, loordina ja englantilaisena. Muualla Euroopassa sen sijaan Byron on suunnattomasti vaikuttanut 1800-luvun alkupuolen runouteen, eniten slaavilaisissa maissa Puolassa ja Venäjällä, joiden senaikuinen runous (Mickiewicz, Pushkin, Lermontov) osoittaa mitä selvintä "byronismin" leimaa. Ja 1800-luvun alkupuoli olikin kaikin puolin kuin luotu "byronismin" synnylle ja leviämislle.

Kaikkialla vallitsi mitä ankarin valtiollinen sorto, kirkollinen suvaitsemattomuus, henkinen pakkovalta ja vapauden kammo, joita saksalainen uusromantiikka keskiaikaisten olojen ihailulla osaltansa kannatti. Byronin vapaa, itsenäinen, levoton ja kapinallinen henki tunsu syvästi nuo aikansa epäkohdat, ja se saattoi hänet epäilemään elämää, maailmaa, itseään, ihmisiä, jopa Jumalaakin. Niinpä hän ampuukin epäilynsä, uhmansa, vihansa, inhonsa ja ivansa nuolet kaikkea sortoa, pakkoa, itsekkyyttä, pikkumaisuutta, ahdasmielisyyttä ja valon ja vapauden kammoa vastaan, esiintyen sen vapaudenjanon, tyytymättömyyden, kielteisyyden, pessimismin ja "maailmantuskan" voimakkaana tulkkina, joka tällöin jäyti varsinkin nuorison mieliä. Ainoastaan syvällinen luonnontunne ja harras luonnonihailu lieventävät Byronin runouden epäilevää, pessimististä elämäkatsomusta.

Hänen runoutensa siis enemmän repii kuin rakentaa eikä voi niin ollen tarjota lohtua ja viihdytystä sitä etsivälle lukijalle. Pikemminkin hän kärjistää lukijansa mielessä jo ennestään olevia kysymyksiä ja ristiriitoja entistä suuremmiksi, tehden uskovaisesta epäilijän, epäilijästä kieltäjän, joka tietämättään, tahtomattaan joutuu hänen mahtavan ulkonaisen ja sisäisen runotenhonsa lumoihin eikä ehdi huomata hänen runoutensa kielteisiä puolia tai sen muodollisia puutteita, joita siinä, mestarillisesta ja ylimyksellisestä kielen ja muodon valtiudesta huolimatta, melkoisesti, aivan kuin tahallaan jätettyinä, esiintyy.

Viime aikoina ei Byronin runouden vaikutus ole enää ollut niin tuntuva kuin sen esiintyessä uutena ilmiönä. Mutta vielä nytkin se avaa lukijalle kysymyksiä, arvoja ja näköaloja, jotka yhä edelleen askarruttavat jokaisen ajattelevan ihmisen mieltä ja vaativat häntä ratkaisemaan suhteensa niihin. Ja sellaisella runoudella tulee aina olemaan merkityksensä, samoin kuin sen luojalla sijansa maailmankirjallisuuden ensimmäisten nerojen joukossa.

Seuraavat kolme käännöskoetta ilmestyivät ensi kerran jo parikymmentä vuotta sitten (1899-1900) "Valvojassa". Suomentaja on nyt uudelleen tarkastanut ne ja tehnyt niihin joukon pienehköjä korjauksia. Käännöksissä on, mikäli mahdollista, koetettu säilyttää Byronin säerakenteen säännöttömyyksiä y.m. ominaisuuksia, joskin loppusointujen käyttö ja järjestys on vapaampi kuin alkutekstissä. Kuten jo edellä on mainittu, kuuluvat nämä kolme runokertoelmaa Byronin toisarvoisiin, pieniin runotuotteisiin eivätkä siis riitä antamaan oikeaa kuvaa Byronin runoudesta, mutta jonkinlaisen aavistuksen ne siitä ehkä voivat antaa.

Korinton piirityksen aiheen Byron on saanut eräästä turkkilaisten historiasta, jossa kerrotaan, kuinka suuri turkkilainen armeija v. 1715 yritti tunkeutua venetsialaisten omistamaan Moreaan (Peloponnesokseen) ja sentähden tahtoi ensin valloittaa tiellä olevan Korinton. Kun varusväki, useita turkkilaisten rynnäköitä kestätyään, oli kovasti huvennut, päätti kaupungin kuvernööri signor

Minotti ryhtyä neuvottelemaan antautumisesta. Mutta neuvottelujen aikana sattui turkkilaisten leirissä ruutimakasiini räjähtämään ilmaan, jolloin kuusi- tai seitsemänsataa miestä sai surmansa. Tästä turkkilaiset siinä määrin vimmastuivat, etteivät hyväksyneet mitään antautumista, vaan valloittivat raivoissaan kaupungin väkiryännäköllä ja surmasivat suurimman osan sen puolustajista, niiden joukossa myös kuvernöörin. – Historian tarjoaman kuivan kertomuksen on Byron mielikuvituksessaan täydentänyt ja elävöittänyt ja luonut siitä sangen vauhdikkaan ja jännittävän runoelman, jonka päähenkilö, uskonluopio Alp, on toisinto Byronin runoelmien tavallisesta, maailman murjoamasta rikollisesta sankariryypistä.

Mazeppan aihe on otettu Voltairen "Kaarle XII: n historiasta", jossa Voltaire – muuten tiittävästi ainoa senaikuinen lähde, joka asian niin esittää – kertoo m.m. Mazeppan olost Puolan hovissa, hänen seikkailustaan erään puolalaisen ylimyksen vaimon kanssa ja hänen omituisesta ratsastuksestaan Puolasta Ukrainaankin hevosen selkään sidottuna. Voltairen kertomusta on Byron sitten runollisella vapaudella käyttänyt hyväkseen ja kuvannut varsinkin tuon kamalan ratsastusmatkan aivan omaperäisellä tavalla.

Chillonin vangin aiheena on taas geneveläisen isänmaan-ystävän ja vapauden-puolustajan François de Bonnivardin tarina. Taistellessaan kotikaupunkinsa vapauden puolesta vallanhimoista Savoijin herttuaa Kaarle III: tta vastaan Bonnivard (s. 1496) kahdestikin joutui herttuan vangiksi, ensi kerran v. 1519, jolloin sai istua Groleessa kaksi vuotta, ja toisen kerran v. 1530, jolloin herttua, pitäen häntä vallanhimonsa vaarallisimpana vastustajana, sulki hänet yhdessä muiden taistelutoverien kera Geneven järven rannalla olevan Chillonin linnan synkkiin, maanalaisiin vankikomeroihin. Siellä Bonnivard sai virua kuusi vuotta, kunnes berniläiset, valloittaessaan linnan, hänet vapauttivat. Lopun ikäänsä Bonnivard toimi Geneven vapauden ja kukoistuksen hyväksi ja kuoli kansalaistensa kunnioittamana vanhuksena v. 1570. – Oleskellessaan Sveitsissä v. 1816 Byron kävi katsomassa myös Chillonin linnaa, tutustui samalla ohimennen Bonnivardin tarinaan ja innostui – parin illan työnä, kuten kerrotaan – sepittämään "Chillonin vangin". Bonnivardin nimi esiintyy siinä vain sen kauniissa alkusonetissa, ja itse runoelma, määrätystä paikasta huolimatta, on pikemminkin aivan yleistä laatua, sydäntä liikuttava kuvaus vankilassa nääntyvän syyttömän miehen mielialoista ja vapaudenkaihosta, Byronin linkooma syytös väkivaltaa ja vapauden sortoa vastaan.

O. A. K.

KORINTON PIIRITYS

PROLOGI

Vuonna jälkehen Kristuksen tuhat kahdeksansataa ja kymmenen meit' oli reipas seura kerta, mi ratsain maitse, laivoin merta vaelsi vapaasti, iloiten. Yli virtain ja vuorten riensi retki, lyhyt oli ratsujen lepohetki! Jos kellari tai vaja yösijan soi, ain' oivaa unta se meille toi. Me viitassamme taivasalla tai purtemme pohjalla nukuttiin, tai unien helmaan rantamalla satulan päälle uuvuttiin: Aamuin norjina nousimme, vapaa ain' oli aatos ja kieli, terve ruumis, raitis mieli, surutta vaaroihin sousimme. Näit kieleltä, uskolta kirjavan väen: toiset helminauhaansa luki, luotti paaviin ja pappeihin päin, toiset Muhamettihin tuki, toisten usko ol' niin ja näin. Mut joukkohon yhtyis et hauskempaan, vaikk' etsisit kautta kaiken maan.

Mut toiset kuoli ja toiset haipui, toiset unhotuksiin vaipui; toiset vuorilla kapinoivat, jotk' Epeiron laaksoja ympäröi, kun hetkeks vapauden torvet soivat, ja kosto sortajat veriin löi. Toiset kiertävi mikä missäin, toiset on kotona ikävissään. Mut ah! emme enää milloinkaan me yhdy retkillä Kreikanmaan!

Niin kultaisna kului ne päivät kovat ah, nykyiset kuin synkkiä ovat! Siks aatos pääskynä meriä liittää ja kantaa henkeni kauas pois; se maiden ja ilmojen kautta kiittää kuin kotka, pilvien kulkija, ois. Se se mun harppuni soimaan saa, ja taas, ah, lauluni pyytää hetken kuulijoitansa harvoja retkeen seuraamaan mua merten taa!

Vieras – tahdotko taruni vuoksi taas käydä Akro-Korinton¹ luoksi?

1.

Vaikk' käynyt aavain aikain tiellä on vimmat sotain, myrskyjen Korinton yli, seisoo vielä tuo vanha linna vapauden. Maanjäristys tai hirmusää ei voi sen juurta järkyttää, tuon kulmakiven, josta on viel' ylväs maansa onneton. Se on raja, missä purppurallaan kaks merta rantaa huuhtelee; ne kohti pyrkii kuohunnallaan, mut jalkaa sen vain suutelee. Vaan maa jos antais veren sen, min niellyt on se jälkehen Timoleonin² veljen surman ja Kserkseen miljoonien turman – niin, jos nyt aukeis kita maan ja esiin kuohuis virrat veren, niin tulvaan moisen hurmemeren tuo kannas hukkuis kokonaan. Jos kaatuneiden näillä mailla luut kaikki kasaan pinottais, se pyramiidi vuoren lailla ylemmäs ilmaan kohoais kuin Akropolis tornipää, mi pilvein piirit ylettää.

2.

Kakskymmentuhatt' tumma harja nyt peistä kantaa Kithairon, molemmin puolin telttasarja kannasta peittää Korinton. Moslemileirin laajan päällä tuoll' liehuu lippu puolikuun. Kas, tummat spahit³ryntää täällä johdolla pashan partasuun. Niin kauas kuin vain silmä kantaa turbaanit liehuu pitkin rantaa. Araabi ajaa juhtaa hiekan, tartaari rientää ratsullaan, turkmeeni, tullut aroiltaan, kupeelleen vyöttää käyrän miekan. Siell' ukkosena pauke soi, ett' aallot vastaan vaikeroi. Ojia luodaan, kuolemaa suhisten kuulat julistaa. Kun valliin iskee pommi suuri, niin pirstoiks murtuu vankka muuri. Vihainen vastuu saapuu sieltä halk' öisen sauhun, mustan maan, ja pyyhkii tulisiivin tieltä mont' uskotonta uhrinaan.

3.

Lähinnä nähtiin muurin harmaan, jot' uhkas mahti moslemein, mies mustaan sotataitoon varmaan parahin parhaist' osmannein. Niin uljas ja niin peloton, kuin koskaan voitonsankar' on. Hän vaaran teille vaahtoovaa hevostaan kääntää, kannustaa; miss' ulos ryntää uljaimmat, ja parhaat

¹ Korinton linnavuori.

² Timoleon, korinttolainen sotapäällikkö (411-337 e.Kr.s.), kukisti Korinton tyranniksi kohonneen veljensä Timophaneen.

³ Turkkilainen ratsuväki.

moslemit jo horjuu, tai patterien kanuunat tulellaan turkkilaiset torjuu, hän uuteen liekkiin puhalttaa soturin vimmaa sammuvaa. Sulnaanin suuren kehuuiden urosten joukost' uljain mies, mi kuoloon ensi eellä muiden ja pyssyn, keihään käytön ties, ja säilää salamoittaa saatti, ol' *Alp*, tuo Adrian renegaatti.⁴

4.

Ol' hällä Venetsiassa koti, hän kuului vanhaan aateliin, mut pakolaisna täällä niin hän synnyinmaataan vastaan soti, jolt' opin sai – sen uskon heitti ja päänsä turbaanilla peitti. Korintto, koko Kreikan ranta nyt tottel' "Adrian morsianta". Hän vihollisna Korinton ja isänmaansa vihollisten parissa seisoi; kostohon hän paloi lailla rikollisten ja nuoren uskonluopion, tuhannet muka muistaissansa vääryydet vaivoin kantamansa. Hän kerskaamasta oli laannut "vapaasta" Venetsiastaan, siell' oli tuomion hän saanut "kidasta leijonan", minne maan salaiset syyttäjät sen sulki rikoksen tuodaksensa julki. Paolla säästän elämän hän riensi koston taisteluun – sai maansa kyllin surra, huolla, kun ristin maahan tallas hän, lipukseen nosti puolikuun ja vannoi kostaa taikka kuolla.

5.

Kumurdshi⁵ – joka kuolollansa soi Eugenille⁶ kunniansa, kun Karlowitzin tanterelle uroona uupui hurmeiselle – hän kuolemaans' ei surrut lain, hän kiros kristityitä vain – Kumurdshi, jolle maineen toi tuo Kreikan viime valloitus – Eurooppa, miss' on vapaus, min sille Venetsia soi? Vuossata siit' on vierinyt, kun Hellaan orjuuteen hän sulki. – Hän moslemeitaan johti nyt, *Alp* etujoukon kanssa kulki. Tää täysin luottamuksen maksoi hävittäin kaupungit ja maan ja näytti, murhaten min jaksoi, lujuttaan uudess' uskossaan.

6.

Jo muurit murtuu – hirmuinen ne kuulatuisku tuhoaa, mi pattereista paukkuen Korinton tornit kumooa. Tuhannet tulikidat soi, jylisten surmaa salamoit. Ja moni holvi horjuu, raukee, kun pommi siihen pirstoiks laukee; kuin tulivuoren purkaus lyö ilmaan sauhu, leimahdus; punaiset liekkipatsahat ne raunioista leiskuvat. Ne tulitähdin tuhansin hajoovat avaruuksiin taivaan, ja päivän kehrä pimeihin on usviin upotettu aivan, kun sauhu vierren verkalleen, käy pilveen rikinkarvaiseen.

7.

Alp-luopiota kuolon teille ei kiihoittanut kosto, vaan osoittamahan osmanneille kuin' aukko muuriin ammutaan. Nuo muurit sulottaren salas, sen väkisin hän voittaa halas isältä leppymättömältä, mi muinoin vimmass' ylpeyden sen kielsi kristittynä hältä, kun kosi kättä neitosen. Paremmall' ajall', auvomiellä, rikoksen tahraamatta vielä, kun karkeloss' ol' karnevalin hän sankar' gondolin ja salin, ja serenaadin somimman kun lauloi, mik' on koskaan voinut helähtää yössä Adrian ja italiattarelle soinut.

8.

Hän *Alpin* omaks luultiin yhä; hänt' anonut ol' moni, mut Franseskan kättä kahle pyhä kehenkään viel' ei sitonut. Mut kun Lanciotto Adrian merta pakeni pakanain luo kerta, niin huulilt' armas hymy haipui, hän kalpeni ja kaihoon vaipui, ripille riensi hartaammin kuin naamioihin, tansseihin; jos tulikin – hän silmäns' sulki, jotk' ennen hurmas hehkullaan, ja kuvan lailla vaiti kulki, koreilematta puvuissaan. Hiljemmin laulu helähteli ja askel karkelossa eli kuin toisten, jotka huomenkoi tavata tanssimasta voi.

⁴ Uskonluopio.

⁵ Ali Kumurdshi oli kuuluisa turkkilainen suurvisiiri, joka valloitti Peloponnesoksen Venetsialta ja haavoittui kuolettavasti Karlowitzin (Peterwardeinin) taistelussa v. 1716.

⁶ Eugen, Savoijin prinssi, kuuluisa itävaltalainen sotapäällikkö, turkkilaisten voittaja.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.